

24. марта сваке године обележава се Светски дан против туберкулозе, како би се подигла свест јавности о здравственом, социјалном и економском утицају туберкулозе (ТБ) и скренула пажња на усмеравање напора ка елиминацији туберкулозе као јавноздравственог проблема. Ове године тога дана се обележава 139. годишњица објаве др Роберта Коха о открићу проузроковача туберкулозе.

Према подацима Светске здравствене организације (СЗО) из 2019. године, туберкулоза (ТБ) и даље представља девети по учесталости узрок смрти у свету и водећи узрок смрти од једног инфективног агенса, учесталији у односу на ХИВ/АИДС. Исте године процењено је да је око 1,2 милиона ХИВ-негативних особа умрло од туберкулозе (у односу на 1,7 милиона у 2000), као и 208.000 особа које живе са ХИВ-ом. Процењено је да је укупно 10 милиона људи оболело од туберкулозе у 2019. години.

Највећи број оболелих се налази у региону југоисточне Азије (44%), Африке (25%) и западног Пацифика (18%), док је мање оптерећење овом болести у источном Медитерану (8,2%), Америци (2,9%) и Европи (2,5%). Израчунато је да осам земаља чине две трећине глобалног укупног броја оболелих од туберкулозе: Индија (26%), Индонезија (8,5%), Кина (8,4%), Филипини (6,0%), Пакистан (5,7%), Нигерија (4,4%), Бангладеш (3,6%) и Јужна Африка (3,6%).

Резистентна туберкулоза представља сталну опасност. У 2019. године забележено је 500.000 нових случајева ТБ резистентних на рифампицин у свету, од чега је 78% имало мултирезистентну туберкулозу (МДР-ТБ). Скоро половина (49%) случајева МДР-ТБ су били становници Индије, Кине и Руске Федерације.

У Европској унији и Европској економској заједници (ЕУ/ЕЕА) у току 2019. године пријављена су 52.862 случаја оболевања од ТБ. Стопа пријављивања се смањује само за око 5% сваке године. Потребан је пад од најмање 10% да би се постигли циљеви

одрживог развоја и циљеви глобалне стратегије за елиминацију ТБ као јавноздравственог проблема.

Србија се, као и сваке године, 24. марта 2021. године придружује светској кампањи обележавања Светског дана борбе против туберкулозе под слоганом „Сат откуцава” како би се скренула пажња да и даље велики број људи у нашој земљи болује од туберкулозе и да запостављање континуираних напора на контроли ове болести у било ком тренутку у будућности може бити опасно и у земљама са ниским оптерећењем овом болести, због присуства резистентних облика болести који се теже лече а посебно у условима епидемије другом заразном болешћу.

- Ове године ће посебна пажња бити посвећена и заједничким напорима свих кључних институција и организација да се смањи утицај епидемије ЦОВИД-19 и одржи дијагностика и лечење туберкулозе, како би се сви потенцијално оболели на време дијагностиковали и започело лечење.
- У току епидемије ЦОВИД-19 набавка антитуберкулотских лекова прве и друге линије обављена је правовремено и није било прекида у снабдевању лековима.
- Набављени су најновији међународно одобрени лекови за лечење резистентних облика туберкулозе.
- У оквиру система здравствене заштите обезбеђени су капацитети за хоспитално и амбулантно лечење туберкулозних болесника.

Република Србија бележи континуиран тренд смањења стопе пријављивања туберкулозе, са 37/100.000 у 2003. години на 9/100.000 становника у 2019. години, што је сврстава међу земље са ниским оптерећењем туберкулозом у региону Европе. Према пријавама достављеним на обрасцу број 1, у 2019. години пријављено је 623 случаја оболевања од свих облика туберкулозе, који подлежу обавезном пријављивању, што чини нотификациону стопу од 9,02/100.000 на 100.000 становника.

Основно о туберкулози

Туберкулоза је заразна болест коју изазива бактерија (бацил) туберкулозе. Инфекција се преноси ваздухом, изузетно ретко на други начин. Најважнији извор преношења

инфекције су болесници са плућном туберкулозом. Када особа са нелеченом заразном туберкулозом плућа кашље, кија, смеје се или говори, она избацује у ваздух бациле заједно са капљицама пљувачке. Ове веома мале честице дуго лебде у ваздуху и до преношења инфекције долази када друга особа удахне заразне капљице са бацилима туберкулозе. Ако особа има добру отпорност организма, инфекција са удахнутим бацилима се савлада у зачетку и до болести најчешће и не долази. Свега 10% инфицираних особа ће се касније у току живота разболети од туберкулозе, а најчешћи разлог је пад отпорности организма изазван стресом, неуредним животом, неухрањеношћу, лошим условима живота, алкохолизмом, неком дуготрајном болешћу, ХИВ инфекцијом, итд.

Туберкулоза се може појавити у било ком делу тела, али најчешће се јавља у плућима. Најчешћи симптоми плућне туберкулозе су кашаљ, некада са појавом крви у испљувку, повишена температура, ноћно знојење, губитак апетита, мршављење и општи осећај слабости.